7/2017 -3-
327

T.C
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü

SAYI : SPGM/ 334-302 — 05 Haziran 2000
KONU : Yazılı Soru Önergesi. — ÇOK ACELE/SÜRELİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) 8 Mayıs 2000 tarihli ve KAN.KAR.MD: A.01.0.GNS.0.10.00.02-5477 sayılı yazıları.
b) 16 Mayıs 2000 tarihli ve KAN.KAR.MD: A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2017-5492/13201 sayılı yazıları.

Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal'ın ilgide kayıtlı yazı eklerine konu soru önergelerinin yanıtları ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımla arzederim.

İsmail CEM
Bakan

EK: Tk. (4 s.)

7/2017 -4-

328

KARAMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ZEKİ ÜNAL'IN SAYIN BAKANIMIZA YAZILI SORULARI VE YANITLARI

Bilindiği gibi Doğu Türkistan 1944 yılında Şarki Türkistan Cumhuriyeti olarak kurulmuş ve çeşitli ülkelerce tanınmıştır. Bölgede süper güç olma çabasında olan Çin Halk Cumhuriyeti Doğu Türkistan'ı işgal etmiş, işgal ettiği yetmediği gibi, bölgede yaşayan Uygur, Kırgız, Tatar ve Özbek Türkleri üzerinde akıl almaz işkenceyle baskı uygulamış, hatta inançlarından dolayı insanlara zulmederek idam etmektedirler.

Sorularım şunlardır:

Soru 1: Çin Halk Cumhuriyeti'nin yaptığı bunca işkence karşısında Bakanlık olarak nasıl bir tepki ortaya koydunuz? Bu zulmü önlemek için diplomatik alanda ne gibi girişimlerde bulundunuz?

Yanıt 1: Bilindiği üzere, dünyanın en önemli ülkeleri arasında yer alan Çin, BM Güvenlik Konseyi'nin daimi üyesidir. Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki (ÇHC) insan hakları durumu, BM İnsan Hakları Komisyonu'nun Cenevre'de yaptığı yıllık toplantılarda, Komisyon'a üye ülkelerce gündeme getirilmektedir. Ülkemiz halen İnsan Hakları Komisyonu'na üye değildir.

Bununla birlikte, AB ülkelerince yapılan Ortak Açıklamaya, ülkemiz de Birliğin aday üyesi olarak katılmıştır. Sözkonusu Ortak Açıklamada, ÇHC'deki insan hakları durumu çerçevesinde, Sinkiang-Uygur Özerk Bölgesindeki uygulamalar da ele alınmıştır.

Bilindiği üzere, Uygur asıllı halkın yoğun olarak yaşadığı Sinkiang-Uygur Özerk Bölgesi, ÇHC içerisinde yer alan beş özerk bölgeden biridir.

Hükümetimiz, Sinkiang-Uygur Özerk Bölgesi'nde yaşayan Uygur toplumunu, Türkiye ile ÇHC arasında bir dostluk köprüsü olarak görmekte ve tarihi, kültürel, dil bağlarımız bulunan bu topluluğun ÇHC vatandaşı olarak, anılan ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasından hak ettiği payı almasını ve refah ve mutluluk içinde yaşmasını arzulamaktadır. Bu husus ÇHC yetkilileri ile yapılan temaslarda tarafımızdan dile getirilmektedir.

ÇHC makamları, son dönemde, Sinkiang Uygur Özerk Bölgesi'nin de dahil bulunduğu Batı Çin'in kalkındırılmasına öncelik vermiştir. Bu husus ülkemizi ziyareti sırasında ÇHC Cumhurbaşkanı Jiang Zemin tarafından da ifade edilmiş, adıgeçen, bu bölgenin kalkınma projelerinde Türk şirketlerinin görev almalarından memnuniyet duyulacağını belirtmiştir.

./..

Ülkemizin ÇHC ile iyi ilişkiler içinde olmasının ve bu ülke ile işbirliğini geliştirmesinin, Sinkiang Uygur Özerk Bölgesi'nde yaşayan Uygur toplumunun yaşam koşullarının iyileştirilmesine olumlu katkıları olacağı düşünülmektedir.

Soru 2: Çin Halk Cumhuriyeti'ni ziyaret eden, İçişleri Bakanımız ziyareti esnasında, yaptığı suçlarla mücadele işbirliği anlaşmasını insan hakları ihlallerine rağmen uygun buluyor musunuz ?

Yanıt 2: Ülkemiz bugüne kadar değişik ülkelerle terörizm, uyuşturucu madde kaçakcılığı ve örgütlü suçlarla mücadelede işbirliği anlaşması imzalamış bulunmaktadır. İçişleri Bakanı Sayın Sadettin Tantan'ın 13-17 Şubat 2000 tarihlerinde ÇHC'ni resmi ziyareti sırasında 14 Şubat 2000 tarihinde Pekin'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Aşan Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşması" da genel olarak terörizm ile mücadelede işbirliğini öngören teknik nitelikli ve Türkiye'nin aynı konuda 40 kadar ülke ile imzaladığı mutad bir işbirliği anlaşması olma niteliği taşımaktadır.

Soru 3: Ülkemizi ziyaret eden ÇHC Devlet Başkanı'na Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından Devlet Liyakat Ödülü verilmesini doğru buluyor musunuz ?

Yanıt 3: 2933 sayılı Madalya ve Nişanlar Kanununun 3. Maddesinde Devlet nişanlarının, Bakanlar Kurulu Kararı ve Cumhurbaşkanının tevcihi ile Türkiye Cumhuriyeti ile mensup olduğu devlet arasında dostça ilişkilerin geliştirilmesini ve milletlerin birbirlerine yakınlaşmalarını sağlayan ülkelerin devlet başkanlarına verileceği belirtilmektedir.

Türkiye, dünyanın en önemli ülkeleri arasında yer alan ve BM Güvenlik Konseyi daimi üyesi olan ÇHC ile ilişkilerini geliştirmeye önem vermektedir.

Bu doğrultuda, ÇHC Cumhurbaşkanı Jiang Zemin'e Devlet Nişanı verilmesi, Bakanlığımızın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından 9 Mart 2000 tarihinde kararlaştırılmış ve Sayın Cumhurbaşkanımızın da tevcihi ile, adıgeçene, 1821 Mart 2000 tarihlerinde ülkemize yaptığı resmi ziyaret sırasında, 19 Nisan 2000 tarihinde tevdi edilmiştir.